БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

45-йил чиқиши № 140 (12.493) | Якшанба, 16 июнь 1963 йил | Баҳоси 2 тийин.

ТИНЧЛИК ИШИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК, ҲАМКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК!

«Правда» ва «Известия» газеталари бош редакторларининг саволларига СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. ХРУШЧЕВнинг жавоблари

АҚШ Президенти Ж. Кеннеди 10 июнда Вашингтондаги Америка университетида нутқ сўзлаб, бир қанча муҳим халқаро проблемаларга тўхталиб ўтди.

Бу нутқ совет матбуотида эълон қилинди.

«Правда» ва «Известия» газеталарининг бош редакторлари СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевга мурожаат қилиб, ундан АҚШ Президентининг ана шу нутқини шарҳлаб беришни илтимос қилдилар.

Н. С. Хрушчевнинг жавоблари қуйида эълон қилинади:

Савол. АҚШ Президенти Ж. Кеннеди ўз нутқида уруш ва тинчлик проблемаларига алоҳида эътибор берди. Шу билан бирга у айтдики, бизнинг асримизда «тотал уруши ҳеч қандай маънога эга эмас», «тинчликнинг рўёбга чиқарилмайдиган нарса бўлиши шарт эмас, урушнинг муқаррар бир нарса бўлиши шарт эмас». У, шунингдек айтдики, «Қўшма Штатлар билан унинг иттифоқчилари ҳам, Совет Иттифоқи билан унинг иттифоқчилари ҳам адолатли ва чинакам тинчликдан ҳамда қуролланиш пойгасининг тўхтатилишидан ўзаро чуқур манфаатдордирлар».

Сиз АҚШ Президентининг ана шу гапларига қандай баҳо берасиз?

Жавоб. АҚШ Президенти Ж. Кеннединнг нутқи АҚШда, шунингдек жаҳондаги бошқа мамлакатларда, шу жумладан Совет Иттифоқида эътиборни ўзига тортди.

Президентнинг ана шу нутқида ҳозирги замоннинг энг муҳим масаласи: ядро қуроли бениҳоя зўр вайронгарчилик кучига эга бўлиб қолган, бу қуролнинг запаслари узлуксиз кўпайиб бораётган бир шароитда уруш ва тинчлик масаласи тилга олинган.

Фикримча, совет кишилари АҚШ Президентининг нутқи билан қизиқиб, таниши чиққан бўлсалар керак, чунки бу нутқда халқаро вазиятга реал баҳо беришда олдинга қарэб қадам қўйилган ҳамда инсониятни қуролланиш пойгасидан ва жаҳон термоядро уруши хавфидан халос қила оладиган йўлларни топиш зарурлиги ҳақида гапирилади.

Совет ҳукумати ўзининг ташқи сиёсатида социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча принципга ҳамиша амал қилиб келганлигини жаҳон жамоатчилиги, барча совет кишилари яхши биладилар. Бизнинг ҳукуматимиз қуролланиш пойгасини тўхтатиш, еппасига батамом қуролсизланиш тўғрисида, ядро синовларини тақиқлаш тўғрисида, ер шарининг турли районларида атомсиз зоналар вужудга келтириш тўғрисида, чет эл қўшинларини бошқаларнинг территорияларидан олиб чиқиб кетиш тўғрисида, Германия билан сулҳ шартномаси тузиш ва шу асосда Ғарбий Берлин масаласини ҳал қилиш тўғрисида, Шимолий Атлантик блоки (НАТО)га аъзо бўлган мамлакатлар билан Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар ўртасида бир-бирига ҳужум қилмаслик ҳақида пакт тузиш тўғрисида конкрет таклифлар киритди.

Совет ҳукумати БМТ доирасида, шунингдек турли комиссиялар, комитетлар ва кичик комитетларда мазкур масалалар хусусида ҳамда бошқа низоли ва ҳал бўлмаган кўпгина масалалар хусусида амалий таклифлар киритиб, конкрет, бир мақсадга интилиб иш кўриб келаётганлигини кўрсатувчи мисолларни анчагина келтириш мумкин.

Қуролланиш пойгаси, ядро қуролини жуда кўп миқдорда жамгариш натижасида жаҳон учун, шу жумладан Америка Қўшма Штатлари учун реал хавф-хатарнинг мавжудлиги Президент Кеннединнг нутқида таъкидлаб ўтилади. У, ҳозирги замон шароитида жаҳон уруши айниқса бемаъни бир нарсадир, чунки бу уруш „муқаррар суратда жуда кўплаб одамларнинг қирилиб кетишига ва кўп авлодларнинг меҳнати билан бунёдга келтирилган моддий бойликларнинг вайрон келинишига сабаб бўлади, деб тўғри гапиради. Шунингдек, у қуролланиш пойгасини тўхтатиб қўйилмаса, бу иш уруш ҳалокатига олиб бориши мумкин, деб ҳаққоний тарзда кўрсатиб ўтади. Ядро бомбалари бодринг эмаски, уни омборга босиб қўйиб, анча узоқ вақтгача консерва шаклида асраб туриш мумкин бўлса.

(Давоми иккинчи бетда).

Москва. Н. С. Хрушчев ва Л. И. Брежнев ўртоқлар «Восток-5» кемасида космосга парвоз этган учувчи—космонавт В. Ф. Биковский билан сўзлашмоқдалар.

В. Соболев фотоси (ТАСС фотохроникаси).

ЖАҲОН ХАЛҚЛАРИГА САЛОМЛАР

Космонавт учувчи В. Ф. Биковский Европа устидан учиб ўтаётганида қуйидаги радиограммани берди:

Европа халқларини самимий қутлайман, тинчлик ва бахт-саодат тилайман.

В. Ф. Биковскийнинг шундан кейинги радиограммасида бундай дейилади:

Хитой территорияси устидан учиб ўтаётиб, совет космик кемаси «Восток-5» бортидан улуғ Хитой халқига қардошларча салом йўллайман.

Совет космонавти Америка қитъаси устидан учиб ўтар экан, «Восток-5» кемасидан қуйидаги радиограммани берди:

Латин Америкаси халқларини чин кўнгилдан табриклайман, тинчлик ва фароғат тилайман.

Революцион Кубанинг қаҳрамон халқига самимий салом.

«Восток-5» Австралия қитъаси устидан учиб ўтган пайтда бешинчи совет космонавти Австралия халқига яхши истакларини йўллади.

* * *

Космонавт учувчи В. Ф. Биковский Америка қитъаси устидан учиб ўтаётган пайтида «Восток-5» космик кемасидан қуйидаги радиограммани юборди:

Меҳнатсевар Америка халқига яхши истаклар йўллайман.

(ТАСС).

Н. С. ХРУШЧЕВ Гарольд Вильсон билан суҳбатлашди

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 14 июнда Англия лейбористлар партиясининг раҳбари Гарольд Вильсонни қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. Суҳбат дўстона вазиятда ўтди.

МОСКВА СЎЗЛАЙДИ

ТАСС АХБОРОТИ

«Восток-5» йўлдош кемаси Москва вақти билан соат 22-12 минутгача Ер атрофини беш марта айланиб чиқди. Аниқланган маълумотларга қараганда, йўлдош кеманинг Ер атрофини айланиш даври 88,27 минут бўлиб, Ер сатҳидан минимал узоқлашуви (перегейи) — 175 километр, максимал узоқлашуви (апогейи) — 222 километр, орбита текислигининг экватор текислигига оғиш бурчаги 64 градус 58 минутдир.

Ер атрофини тўртинчи марта айланиб чиқиш вақтида космонавт Биковский Никита Сергеевич Хрушчев билан суҳбатлашди.

Космонавт Биковский турли мамлакатлар ва қитъалар территорияси устидан учиб ўтаётганида Европа, Хитой, Лотин Америкаси, Австралия халқларига саломлар йўллади.

Парвоз вақтида Биковский программада кўзда тутилган физиологик ва вестибуляр тажрибаларни ўтказиб, шунингдек жисмоний машқлар комплексини бажарди. Космонавт Биковский ростбиф ва товуқ гўштини иштаҳа билан еди. У, ўзини жуда яхши ҳис қилмоқда, вазнсизлик ҳолатини яхши ўтказмоқда. Томирининг уриши минутига — 76, нафас олиш тезлиги — 24 марта.

Ер атрофини тўртинчи марта айланиб чиқиш вақтида Валерий Биковский тўртинчи космонавт Павел Попович билан дўстона суҳбатлашди. Павел Попович Валерий Биковскийга оила аъзолари ва ёр-биродарларидан алангали салом топширди.

Космонавт Биковский парвознинг биринчи кунидаги тадқиқотлар программасини бажариб бўлгач, Москва вақти билан соат 24 дан кейин ухлаб олади.

* * *

«Восток-5» космик кемаси 1963 йил 15 июнь Москва вақти билан соат 8-30 минутгача Ер атрофини 12 марта айланиб чиқди.

Еттинчи айланишнинг охирига келиб, космонавт ўртоқ В. Ф. Биковский программада кўзда тутилган ишни бажарди. Ухлаш олдидан соат 00-05 минутда космонавт кемадаги ҳамма системалар нормал ишлаётганлигини, кабинадаги ҳарорат Цельсий термометри бўйича 20 градус, ҳавонинг намлиги 57 процент бўлганини, ўзини жуда яхши ҳис қилаётганини хабар қилди.

Телеметрик ўлчов маълумотларига кўра, космонавтнинг томир уриши минутига — 64, нафас олиш тезлиги — 20 марта. Ўртоқ В. Ф. Биковский қаттиқ ва осойишта ухлади. Уйқу вақтида томир уриши тезлиги минутига 48-56 марта бўлди. Соат 7-00 минутда космонавт уйғонди, ўзини яхши ҳис қилаётганини хабар қилди, жисмоний машқлар билан шуғулланди, ноништа қилди ва шундан кейинги программани бажаришга киришди.

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ КОСМОНАВТ УЧУВЧИ В. Ф. БИКОВСКИЙ БИЛАН ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ ГАПЛАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев 14 июнда Москва вақти билан соат 19 дан 30 минут ўтганда парвозда бўлган космонавт учувчи, подполковник Валерий Федорович Биковский билан телефон орқали гаплашди.

Телефон аппарати ёнида ўртоқ Н. С. Хрушчев билан бирга СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев ҳам бор эди.

Ёзиб олинган суҳбат қуйида келтирилади:

В. Ф. БИКОВСКИЙ. Қадрдон Никита Сергеевич, мен Сизнинг самимий табрик сўзларингиздан б е н и ҳ о я хурсанд бўлдим. Никита Сергеевич, отаоларча ғамхўрлигингиз учун Сизга чин кўнгилдан ташаккур билдираман. Мени комсомол тарбиялаб ўстирди. Мен учун Совет Ватанимизнинг ҳар қ а н д а й топшириғини бажаришдан ҳам юксак шараф йўқ. Коммунист бўлишни, улуғ ленинчи партия м и з н и н г аъзоси бўлишни истайман. Совет кишиларига эзгу тилаклари учун самимий ташаккур изҳор қиламан. Учиш программасини муваффақиятли тугаллаш учун ҳамма чорани кўраман. Космонавт Биковский.

Н. С. ХРУШЧЕВ. Валерий Федорович, Сизни яна бир бор табриклайман. Овозингиз жуда тетик эшитилиб турибди. Гапимни яхши эшитаяпсизми?

В. Ф. БИКОВСКИЙ. Гапингизни яхши эшитаяпман, Никита Сергеевич, катта раҳмат.

Н. С. ХРУШЧЕВ. Белгиланган программага мувофиқ, парвозни муваффақиятли тугаллаб, жонажон Еримизга қўнишингизни тилайман.

В. Ф. БИКОВСКИЙ. Никита Сергеевич, топшириқ бажарилади. Катта раҳмат.

Н. С. ХРУШЧЕВ. Халқ Сизни зўр шодлик билан кутиб олади. Муваффақият тилайман. Кўришгунча хайр.

В. Ф. БИКОВСКИЙ. Никита Сергеевич, бу гапларингизнинг ҳаммаси учун Сизга катта раҳмат. Кўришгунча хайр.

Н. С. ХРУШЧЕВ. Кўришгунча хайр.

СОВЕТ КОСМОНАВТИ ВАЛЕРИЙ БИКОВСКИЙНИНГ ЖАСОРАТИГА ЖАҲОН ҚОЙИЛ ҚОЛМОҚДА!

ТИНЧЛИК ИШИНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК, ҲАМКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК!

(Боши биринчи бетда)

Президентнинг ҳозирги замон шароитида жаҳон уруши муқаррар эмас, деган гаплари ҳам диққатни ўзига жалб қилади. Маълумки, бизнинг бундай хулосага келганимизга анча бўлди. Айтилганлардан кўриниб турибдики, нутқда реал вазият сергаклик билан ҳисобга олинганидан далолат берувчи бир қанча ижобий моментлар бор.

АҚШ Президентининг нутқини ўқиган пайтда, шулар билан бирга унда баъзи бир қарама-қарши фикрлар айтилганлигига эътибор бермаслик ҳам мумкин эмас.

Президент «совуқ уруш»ни тўхтатиш зарурлиги ҳақида гапиради. Бироқ АҚШ Президенти шу гапни тантанали суратда айтиш билан бирга «совуқ уруш» манбаларини йўқотишга интиладими? Нутқдан бу нарса кўринмайди.

Масалан, энг муҳим проблемалардан бирини — Германия билан сулҳ шартномаси тузиш тўғрисидаги масалани олиб кўрайлик.

Президент Кеннеди бундай деди: «Масалан, Ғарбий Европани ва Ғарбий Берлинни ҳимоя қилиш ҳақидаги мажбуриятимиз ҳаётий манфаатларимизнинг бир-бирига монандлиги туфайли ўзгармасдан қолаверади. Қўшма Штатлар бошқа мамлакатларга ва бошқа халқларга путур етказган ҳолда, Совет Иттифоқи билан ҳеч қандай битим тузмайди, ана шу мамлакатлар ва халқларнинг бизнинг шерикларимиз эканликларигина бунга сабаб эмас, балки уларнинг манфаатлари билан бизнинг манфаатларимиз бир-бирига мос бўлиб тушаётганлиги ҳам бунга сабабдир».

Шундай таассурот туғилдики, АҚШ ҳукумати Германия проблемасини келишиб ҳал қилиш йўлларини қидиришга интилаётгани йўқ ва амалда бу масалада эски позицияларда қолмоқда, бу позициялар эса Ғарбий Германияда Аденауэр, Брандт ва бошқа реваншчилик кайфиятидаги кишилар бошчилик қилаётган энг реакцион агрессив кучларнинг позицияси билан аслида туташиб кетмоқда. Шундай қилиб, «совуқ уруш»нинг асосий манбаларидан бири йўқотилмаяпти.

Совет ҳукумати ўзининг иккинчи жаҳон урушидаги собиқ иттифоқчилари билан биргаликда Германия сулҳ шартномасини имзолашни ва шу асосда Ғарбий Берлин масаласини ҳал қилишни истар эди. Совет ҳукуматининг неча марталаб берган баёнотларидан шу нарса маълумки, бу масаланинг ҳал қилиниши бир томонга фойда келтириш ёки иккинчи томоннинг манфаатига хилоф иш тутиш мақсадларини кўзламайди. Германия шартномасининг имзоланишидан умуман тинчлик иши ютади, ҳамма халқлар, шу жумладан Америка халқи ютади. Германия масаласи хусусидаги совет таклифлари конкрет ва равшан таклифлардир. Бу таклифлар Европа ва Германияда вужудга келган аҳволни — иккита суверен герман давлати: Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси борлигини тан олишга асослангандир.

Конкрет равишда Ғарбий Берлин масаласига келганда шуни айтиш керакки, Ғарбий Берлинни эркин шаҳарга айлантириб, унинг халқаро статусини тегишинча гарантиялаб беришдан ҳам кўра оқилона ва мантиқли таклифлар йўқ.

Совет ҳукумати эркин шаҳар Ғарбий Берлинга БМТ иштироки билан энг қатъий халқаро гарантиялар бериш тарафдоридир, деган гапни яна бир карра таъкидлаб айтаман. Шу нарсани тамомила қатъият билан уқтириб ўтиш зарурки, Германия сулҳ шартномасини тузишдан ҳеч қаёққа қочиб бўлмайди. Бу масала ҳал қилинмоғи керак ва ҳал қилинади ҳам. Биз бу масаланинг Ғарб давлатлари билан келишиб ҳал қилинишини афзал кўрар эдик.

«Совуқ уруш» манбаларини тугатиш учун, «совуқ уруш»нинг манбаларигина эмас, балки янги жаҳон урушини бошлаб юборувчи хатарли манбаларни ҳам тугатиш учун қуруқ истакларнинг ўзигина эмас, балки конкрет ҳаракат қилиш талаб этилади.

Яна бошқа бир жуда муҳим масалани олиб кўринг. Президент халқаро кескинликни юмшатиш тўғрисида гапиради. Лекин шу гапни бошқаларнинг территорияларидаги Америка ҳарбий базаларининг мавжудлиги билан қандай сиғиштириш мумкин. Ахир АҚШ Совет Иттифоқини ва бошқа социалистик мамлакатларни ўз ҳарбий базалари билан қуршаб олганлиги факт-ку. АҚШ аслида Жанубий Вьетнамни, Жанубий Кореяни, Японияни ва бошқа бир қанча давлатларни оккупация қилиб олди. Бундан ташқари Хитойнинг азалий территорияси Тайванни Қўшма Штатларнинг агрессияси натижасида Америка қўшинлари ҳамон оккупация қилиб турибди. Баъзи бир мамлакатларда Америка қўшинлари амалда халқаро жандармлик вазифасини бажариб, уруш ҳаракатлари олиб бормоқда, миллий озодлик ҳаракатини бостирмоқда.

Хўш, АҚШ бошқа давлатларнинг суверен ҳуқуқларини поймол қилаётганлигини айтмайсизми?

АҚШнинг энг ашаддий сиёсий арбоблари — бу арбоблар эса бир қанча ҳолларда хийла юксак мансабларни эгаллаб турибдилар — Кубанинг ички ишларига ошкора ва ҳатто қуролли йўл билан аралашишга тўпла-тўғри даъват қилиб, АҚШнинг империалистик монополияларига маъқул бўлган тартиблари Куба халқига мажбуран қабул қилдиришга интилмоқдалар.

Агар Президент Кеннеднинг «совуқ уруш»ни тўхтатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш ҳақидаги гаплари мантиқан охирига етказиладиган бўлса, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашишдан воз кечиш, уларнинг суверенитетини ҳурматлаш, халқаро ҳуқуқ нормаларига риоя қилиш, БМТ Уставини сўздагина эмас, балки амалда ҳам ҳурматлаш, бошқа давлатларга қарши агрессия қилиш учун трамплин ҳисобланган ҳарбий базаларни йўқотиш зарур.

Ё бўлмаса, НАТО мамлакатлари билан Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар ўртасида бир-бирига ҳужум қилмаслик ҳақида пакт тузиш сингари мутлақо равшан масалани олиб кўринг. Шу масалада бир битимга келиниши сиёсий вазиятни илитиб юборар эди, холос. Ахир гап территориялар жиҳатидан ён бериш устида ҳам, бошқа масалаларда ён бериш устида ҳам бораётгани йўқ, чунки бундай шартноманинг тузилиши уни имзолаган ҳамма мамлакатларга баб-баравар манфаат келтиради. Лекин шунга қарамай, ғарб мамлакатларида бундай шартномани имзолаб бўлмайди, деб айтмоқдалар. У ердагилар бунга ҳаммамиз БМТнинг аъзосимиз, БМТ Устави бир хил мамлакатларнинг иккинчи хил мамлакатларга ҳужум қилмаслигини кўзда тутади, деган важни кўрсатмоқдалар. Лекин, башарти, БМТ Устави ҳужум қилмасликни кўзда тутишини важ қилаётган эканлар, хўш нима учун Ғарб давлатлари агрессив блокларни тузиб қўйдилар? НАТО блоки мудофаа мақсадлари учун тузилган, деган гаплар соддадил кишиларга мўлжалланган гаплардир. Чунки ана шу ҳарбий иттифоқнинг кўпгина масъул арбоблари унинг агрессив характерга эга эканлигини, унинг Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши қаратилганлигини яширмаяптилар.

Шундай бўлиб чиқмоқдаки, жаҳонда кескинлик вужудга келтириш учун ҳатто ҳарбий блоклар тузилишини оқламоқдалар-у, ҳужум қилмаслик тўғрисида пакт тузиш таклиф этилган пайтда, бундай пактнинг кераги йўқ, деб айтмоқдалар. Ваҳолонки, ҳужум қилмаслик ҳақидаги пактнинг мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашда ижобий момент эканлиги ҳар бир кишига равшан нарса-ку.

Ғарбдаги баъзи бир арбоблар ҳужум қилмаслик ҳақида пакт тузишнинг ҳожати йўқ, чунки бу нарса кескинликнинг пасайишига олиб боради, деган гапларни очиқдан-очиқ сурбетлик билан гапирмоқдалар, давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланиши эса бундай арбоблар учун фойдали эмасдир. Бундай арбобларнинг мақсади реваншчиларни қўллаб-қувватлаш, Германия Демократик Республисига ва бошқа социалистик мамлакатларга муттасил таҳдид қилиб туриш ва бу билан «совуқ уруш»ни авж олдириш ва халқаро кескинликни кучайтиришдан иборат.

Ҳужум қилмаслик ҳақидаги пактнинг кераги йўқ, деган мулоҳазада, хўш, қандай мантиқ бор?

АҚШ Президенти «совуқ уруш»ни тўхтатиш ҳақида гапиради. Биз бундай гапларни табриклаймиз. Бироқ А дедингми, орқасидан Б ҳам дейишинг керак, деганларидек яхши гапларни ва даъватларни амалий ишлар билан мустаҳкамлаш лозим.

Савол. Президент Кеннеди ядро синовларини тақиқлаш ва қуролсизланиш проблемасини алоҳида ажратиб гапирди.

Сиз ядро синовларини тақиқлаш масаласи юзасидан битим тузиш истиқболларига ва, жумладан, шу масала ҳақида Москвада олиб бориладиган музокараларга қандай баҳо берасиз?

Жавоб. Маълумки, ядро синовларини тақиқлаш тўғрисида бир неча йилдан буён музокаралар олиб борилмоқда. Ҳозирги вақтда ҳам Женевада шу тўғрида кўп нутқлар сўзланмоқда.

Масала нимага бориб тақалмоқда? Ғарб мамлакатлари ядро синовларини тақиқлаш тўғрисида битим тузиш учун инспекцияларнинг муайян миқдори ҳақида ўз шартларини илгари сурдилар. Улар нимани хоҳлайдилар? Улар, аслида, НАТО ҳарбий штаблари жосуслари учун совет территориясининг очиб берилишини хоҳлайдилар.

Бу талабнинг илгари сурилиши шуни кўрсатадики, ғарб давлатларининг ҳукуматлари ишончсизликни ядро қуролига эга бўлган давлатлар ўртасидаги муносабатларга асос қилиб олмоқдалар. Аммо шундай нуқтаи назарда бўлинар экан, низоли халқаро масалаларнинг бирортасини ҳам ҳал этиш мумкин бўлмай қолади. Эски ҳаммом, эски тоз деганларига ўхшаш бир аҳвол рўй беряпти: Биз гоҳо сизга ишонмаймиз, гоҳо сиз бизга ишонмайсиз.

Совет ҳукумати жосуслик мақсадларида инспекция ўтказилиши учун мамлакатимизнинг территориясини бўшатиб бермаяжагини айтиб келда ва ҳозирда ҳам шуни айтмоқда. Фан ядро портлатишларни миллий контроль воситалари йўли билан билиб олиш мумкин эканлигини исбот қилган. Бизнинг фикримизча, Президентнинг ўзи буни яхши билади, шу билан бирга, Президент нутқ билан мурожаат қилган аудитория ҳам буни яхши билади, деб ўйлаш керак. Бундан ташқари, биз ингилиз олимларининг кузатиш мақсадлари учун чекланган миқдорда автоматик сейсмик станцияларни жойлаштириш тўғрисидаги таклифини қабул қилишга розилик билдирган эдик ва такрор айтаман, ҳозир ҳам бу таклифни қабул қилишга розимиз.

Билиб олишнинг миллий воситалари ва автоматик сейсмик станциялар ядро синовларини тақиқлаш тўғрисидаги битимни бузиш йўлида эҳтимол тутилган ҳар қандай уринишларни аниқлашнинг мустаҳкам гарантиясидир. Маълумки, биз ер ости синовларини тўхтатиш устидан контроль қилиш учун икки-уч инспекция ўтказилишига розилик берган эдик. Биз сиёсий мулоҳазалар билан шундай қилган эдик. Бу иккинчи томоннинг истакларига ён беришга қаратилган қадам эди, дейиш мумкин. Музокаралардаги партнерларимиз бу таклифимизга тегишлича баҳо бермаганликлари ҳақида афсусланишга тўғри келади.

Ҳозирги кунда нима етишмаётир? Ғарб давлатларининг битимга келишни ва музокараларда лўттибозлик қилишдан воз кечишни истаклари керак, холос.

Совет Иттифоқига келганда шуни айтиш керакки, биз барча ядро синовларини тўхтатиш тўғрисидаги битимни шу бугунок имзолашга тайёрмиз. Гап Ғарбда қолган. Биз бу масала юзасидан бамаслаҳат бир фикрга келмоқ учун яна бир марта ҳаракат қилиб кўриш мақсадида уч давлат вакилларининг Москвада учрашувига розилик билдирдик. Аммо бу учрашувнинг муваффақиятли ўтиши АҚШ ва Англия вакилларининг мамлакатимизга қандай таклифлар билан келишларига боғлиқ бўлади.

Қўшма Штатлар Президенти замонамизнинг ёппасига ва батамом қуролсизланиш каби энг муҳим проблемасига тўхталиб ўтади. Унинг бу оддий ва енгил проблема эмас, бу проблемани ҳал этмоқ учун кўп куч-ғайрат сарф қилиш ва муайян фурсат талаб этилади, деган гаплари ҳаққоний гапдир.

Совет ҳукумати ҳозирда ҳам қуролсизланиш масалаларини қараб чиқиш вақтида куч-ғайратини аямаётир. Давлат арбоблари, ниҳоят, қуролланиш пойгасини тўхтатиш каби кечиктириб бўлмайдиган бундай вазифани ҳал этиш юзасидан инсоният олдидаги буюк жавобгарликларини ниҳоят англаб олишлари керак.

Президент Кеннеди қуролланиш пойгасидан бўшаб қоладиган маблағларни олижаноброқ мақсадларга сарф қилиш яхши бўлур эди, деган маънода гапиради. Дарҳақиқат, дунёда қашшоқлик, очлик ва ишсизлик ҳали кўп. Қўшма Штатлар ҳукумати қуролсизланиш тўғрисидаги яхши истакларни баён қилиш билан бу соҳада конкрет тадбирларни ҳам кўрганида маъқул иш бўлур эди.

Совет ҳукуматининг бу тўғридаги таклифлари ҳаммага маълум.

Халқаро вазиятни ва давлатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилаш учун юқорида айтиб ўтилган масалалар билан бир қаторда иқтисодий алоқаларни кенгайтириш, савдо-сотиқни ривожлантириш ҳам жуда катта аҳамиятга эгадир.

Америка Қўшма Штатлари Президенти ўз нутқида, афсуски, шу масала ҳақида лом-мим демайди.

Америка Қўшма Штатлари ҳукумати, аслида, Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ қилишни тақиқламоқда. Дуруст, Совет Иттифоқидан крабнинг АҚШга юборилишини тақиқлаш тўғрисидаги қарорни бекор қилди. Краб ҳақиқатан ҳам мазали таом. Аммо крабнинг ўзи билан иш битмайди.

Совет Иттифоқи буюк мамлакатдир. Биз саноатни, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун зарур ресурсларнинг ҳаммасига эгамиз. Биз Америка Қўшма Штатлари билан савдо-сотиқ қилмасдан ҳам кунимиз ўтиб турибди ва, афтидан, Америка Қўшма Штатлари билан савдо-сотиқ қилмай, ўз хўжалигимизни бундан буён ҳам муваффақиятли суратда ривожлантира оламиз. Мен Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасида савдо-сотиқни ривожлантириш тўғрисида гапиряпман, чунки савдо-сотиқ мамлакатлар ўртасидаги яхши муносабатларни кўрсатувчи мезондир.

Америка Қўшма Штатлари биз билан савдо-сотиқ қилмагани ҳолда ўз иттифоқчиларига ҳам тазйиқ кўрсатмоқда ва кўпинча уларнинг Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ қилишларини тақиқламоқда. Бундай тазйиқни жуда яққол кўрсатиб берадиган мисол шуки, АҚШ Ғарбий Германия фирмаларининг шартнома юзасидан олган мажбуриятларини бузиб, Совет Иттифоқига пўлат қувурлар етказиб бермасликка мажбур қилди.

Биз бундан зарар кўрмадик, балки тазйиқ остида қолганлар кўпкезди. «Совуқ уруш» шамолига яна бир совуқ шамол қўшилгандай бўлди.

Америка матбуоти совет ташқи савдоси ходимлари делегациясининг АҚШ да бўлишига қандай баҳо бераётганлигига бир назар солиб кўринг-чи. Америка матбуоти бу делегацияни Америкага қарши фаолиятда айблашгача бориб етади. Бунга сабаб шуки, совет делегацияси Совет—Америка савдо муносабатларини нормал йўлга қўйиш учун савдо саноат аҳли билан алоқа ўрнатишга ҳаракат қилмоқда. Бундай фаолият АҚШ да номатлуб бир иш деб қораланадиган бўлса, у ҳолда Совет—Америка муносабатларини яхшилаш ва «совуқ уруш»ни тугатиш манфаатлари тўғрисидаги гаплардан нима фойда?

Савол. Президентнинг сўзидан шу нарса кўриниб турибдики, у турли социал системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши муқаррар ва зарур эканлигини эътироф қилади. Айни вақтда унинг нутқида Ғарб пропагандасининг коммунистлар ўз системасини бошқа мамлакатларга мажбуран қабул қилдирмоқчи бўладилар ва бу эса халқаро кескинликнинг асосий сабабидир, деган одатдаги даъволари такрорланади.

АҚШ Президентининг ана шу даъволари тўғрисида нима дейиш мумкин?

Жавоб. АҚШ Президенти бу ўринда, афсуски, коммунизм тўғрисида жуда кўп оёмаъни гаплар айтган Даллеснинг лугатидан фойдаланмоқда. Капиталистик тартиблар тарихий тараққиётнинг объектив қонунлари туфайли қулаб, емирилиб бормоқда. Президент эса бўни «коммунистларнинг ўз сиёсий ва иқтисодий системасини бошқаларга мажбуран қабул қилдириш йўлидаги уринишларидир», деб изоҳламоқчи бўлади. Капитализм негизлари бемаъни гаплар туфайли эмас, балки меҳнат билан капитал ўртасидаги муросасиз зиддиятлар туфайли ва халқларнинг ўз озодлиги учун олиб бораётган кураши натижасида қулаб бормоқда.

Маълумки, биз турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашига тарафдор бўлганимиз ҳолда, идеология соҳасида тинч-тотув яшашни таклиф этаётганимиз йўқ, аммо идеологик низоларни давлатлар ўртасида уруш йўли билан бартараф қилиш тарафдорлари ҳам эмасмиз. Бизнинг нуқтаи назаримиз ана шундай, бизнинг сиёсатимиз ана шундай.

Пировардида шуни айтишни истар эдим: АҚШ Президенти Кеннединнинг нутқи, умуман, ижобий таассурот қолдиради. Биз Америка Қўшма Штатлари билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни яхшилаш ҳақидаги даъватларни ва унинг «Совет Иттифоқига нисбатан ўз муносабатларимизни қайтадан кўриб чиқайлик», деган гапларини мамнуният билан қабул қиламиз. Биз Президентнинг мамлакатларимиз халқлари тинчликнинг сақланишидан айни бир хил даражада манфаатдорлиги, деган гапларига қўшиламиз. Совет Иттифоқи халқлари Америка Қўшма Штатларининг талантли ва меҳнатсевар халқини ҳурмат қиладилар ва у билан дўстона муносабатда бўлишни истайдилар.

Биз шу нарсага чуқур аминмизки, Америка Қўшма Штатлари Президентининг мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилаш ва «совуқ уруш»ни тугатиш тўғрисидаги, Совет Иттифоқи ва АҚШ халқлари ўртасидаги муносабатларни яхшилаш ҳақидаги даъватини Америка халқининг гоят кўпчилиги қўллаб-қувватлайди; Совет Иттифоқи халқлари эса доим ана шу позицияларда туриб келган эдилар ва ҳозир ҳам шу позицияларда турибдилар. Биз мамлакатлар ўртасидаги яхши муносабатлар амалда рўёбга чиқишига интиламиз, аммо бунга эришмоқ учун «совуқ уруш» олиб бориш ва низоли масалаларни уруш чиқазиш йўли билан ҳал этиш позицияларида турган кучларга қарши курашда куч-ғайратни аямаслик керак.

Америка ҳукумати, унинг сиёсий практикаси шундай баёнотлардан кейин конкрет тадбирлар кўрадими, ёки йўқми, буни фурсат кўрсатиб беради. Тинчлик тўғрисидаги сўзларни амалий ишлар билан мустаҳкамлаш зарур. Совет ҳукумати Америка ҳукуматининг ана шу конкрет ишларини тушунади ва қўллаб-қувватлайди.

Биз ҳал этилмаган проблемаларни ҳал этиш йўлларини топиш ва буюк давлатларимиз ўртасида яхши муносабатлар ўрнатиш учун куч-ғайратимизни аямаймиз.

(«ПРАВДА», 15 июнь).

Бешинчи космонавт В. Ф. Биковский скафандрда.

МОСКВА СЎЗЛАЙДИ

ТАСС АХБОРОТИ

15 июнь Москва вақти билан соат 15 да космонавт учувчи Биковский бошқараётган «Восток-5» космик кемаси ўз парвозининг дастлабки суткасини тугаллади. Шу вақт ичида йўлдош кема Ер атрофини 16 мартадан кўпроқ айланиб чиқиб, 670 минг километрдан кўпроқ масофани босиб ўтди.

Соат 15 да йўлдош кема орбитасининг параметрлари қуйидагича бўлди: Ердан минимал узоқлашуви 173 километр, максимал узоқлашуви 219 километр, айланиб чиқиш даври 88,2 минут.

Бутун парвоз даврида космонавт ўзини яхши ҳис қилди. У, бардам ва парвоз ҳамда илмий тадқиқотлар юзасидан белгиланган программани муваффақиятли бажармоқда. Парвознинг дастлабки суткаси программасига физиологик тажрибалар, жумладан, вестибуляр синовлар ўтказиш, ўз организмининг ҳолатини контроль қилиш, қисқа тўлқинли ва ультра қисқа тўлқинли каналлар орқали алоқа қилиш, Ер сатҳини, Қуёш ва Ойни кузатиш киритилган эди.

Ер атрофини айланиб чиқишлардан бири вақтида космонавт ориентациянинг қўл билан бошқариладиган системасини текшириб кўриш учун кемани ўзи бошқарди.

Шимолий Америка территорияси устидан учиб ўтаётганда космонавт АҚШ халқига салом йўллади.

Космонавт белгиланган вақтларда тушки, кечки ва эрталабки овқатларни қабул қилди. Космонавтнинг хилма-хил менюсида қовурилган тил, колбаса, сомса, котлет, апельсин, олхўри пюреси, оқ ва қора нон ҳамда бошқа лаззатли, юқори калорияли овқатлар бор.

Космонавт иштаҳаси яхши эканлигини хабар қилади. Олти соатлик уйқу осойишта ўтди ва космонавт кучига-куч қўшди. Космонавт эрталаб соат еттида уйгониб, парвознинг иккинчи куни программасини бажаришга киришди.

Йўлдош кема кабинасидаги шароит нормал ҳолича турибди: босим симоб столбининг 775-780 миллиметрига тенг, ҳавонинг намлиги 40-65 процент, кабинадаги муайян температура автоматик тарзда сақлаб турилибди, бироқ космонавт ўз хоҳишига кўра, ҳароратни Цельсий термометри бўйича 12-20 градус атрофида ўзгартириб тура олади.

«Восток-5» йўлдош кемасининг приборлари ва системалари нормал ишламоқда. Кемадан мунтазам келиб турган телеметрик информациялар йўлдош кемадаги барча аппаратлар ишига баҳо бериш ҳамда космонавт организмининг аҳволи ҳақида объектив маълумотлар олиш имконини бермоқда.

Телеметрик ўлчов маълумотларига кўра, космонавтнинг томир уриши минутига 65-70 марта, нафас олиш тезлиги 17-20 марта бўлмоқда.

Бешинчи космонавтнинг парвози давом этмоқда.

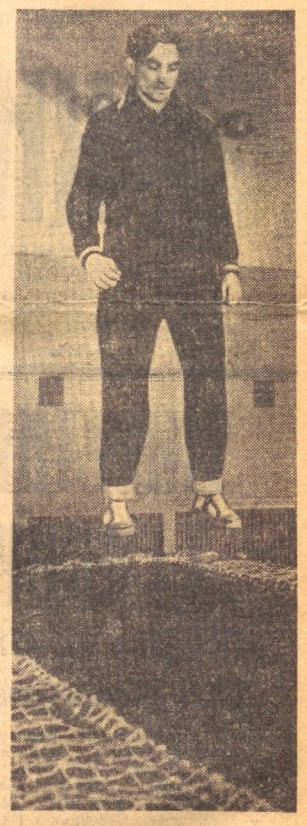

Валерий Федорович Биковский машғулот пайтида.

С. Баранов фотоси (ТАСС фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Узоқ йиллар бенуқсон ишлаганлиги, қўзи олишда ҳамда биринчи сортли қоракўл тери тайёрлашда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун ҳамда туғилган кунига 70 йил тўлиши муносабати билан Бухоро область Томди ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Оқтов» колхозининг бош чўпони, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Жобой Балиманов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ РАИСИ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ АФҒОНИСТОНГА БОРИШИГА ДОИР

Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Ҳазрат Олийларининг ўтган йили СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневга қилган таклифига биноан, Л. И. Брежнев расмий визит билан Афғонистонга шу йил 12 октябрда боради, деган битимга келишилди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ — ШОН-ШАРАФ ИШИ

Ўзбекистон КП Марказий Комитети колхозлар, совхозлар, областлар ва кардош республикалар ўртасидаги социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини ўзаро текшириш пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш юзасидан олинган мажбуриятларни бажариш учун ёрдам кўрсатишда яхши традиция бўлиб қолганлигини қайд қилди, республика колхозлари ва совхозларида социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини ўзаро текширишни ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ўзаро текшириш жараёнида қишлоқ хўжалик илғорлари ишни ташкил этишдаги тажрибаларини, фан ва ишлаб чиқариш новаторларининг ишини кенг жорий этиш тажрибаларини ўргатадилар ва аниқланган камчиликларни бартараф қилишда ёрдам кўрсатадилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ғўза ва бошқа экинларни парвариш қилиш, чорвачилик учун емхашак тайёрлашнинг ҳозирги масъулиятли даврида ўзаро текшириш қишлоқ меҳнаткашлари, партия ва совет органлари, ишлаб чиқариш бошқармалари ходимларининг диққат эътиборини олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун курашга сафарбар этувчи муҳим тадбирлар деб ҳисоблаб, 16 июндан бошлаб областлар ўртасида ва 1-5 июлдан бошлаб мусобақадош қардош республикалар ўртасида ўзаро текшириш ўтказишни зарур деб топди.

Қишлоқ область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, область ва ишлаб чиқариш бошқармалари зиммасига колхоз ва совхозлардаги меҳнатга қобилиятли кишиларнинг ҳаммаси ишга чиқишини таъминлаб, техникадан тўла ва юксак унумли фойдаланиш йўли билан барча қишлоқ хўжалик ишларини кучайтириш чораларини кўриш вазифаси юклатилди.

Ҳосил учун курашнинг ҳозирги босқичида суғориш суръати ва сифатини оширишга, суғоришни қатор ораларини ишлаш билан боғлаб олиб боришга, барча пайкалларни бегона ўтдан тезроқ тозалаб олишга, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ўз вақтида курашга, ўсимликни минерал ва махаллий ўғит аралашмаси билан озиқлантиришга алоҳида эътибор берилиши керак.

Дала шийпонларини, болалар муассасаларини тайёрлашни якин кунлар ичида тугаллаш, далада ишлаётганлар учун барча зарур шароитни яратиб бериш лозим.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети область партия комитетларига, ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига колхозчилар, совхоз ишчилари орасида тушунтириш ишларини бутун чоралар билан кучайтириш ва шу асосда барча бригадаларда, колхозларда ва совхозларда мустаҳкам меҳнат интизоми ва юксак меҳнат унумдорлигига эришиш вазифасини топширди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ва бутун меҳнат аҳли мамлакат олдидаги ўз бурчини чуқур тушуниб, 1963 йил учун олинган социалистик мажбуриятларнинг муваффакиятли бажарилиши учун бутун чораларни кўрадилар, деб ишонч билдирди.

СОВЕТ ФАНИ ВА ТЕХНИКАСИНИНГ ЯНГИ БУЮК ҒАЛАБАСИ

КОМСОМОЛНИНГ ТАБРИГИ

КОСМОНАВТ УЧУВЧИ ПОДПОЛКОВНИК ВАЛЕРИЙ ФЕДОРОВИЧ БИКОВСКИЙГА

Космик трассалардаги янги буюк жасорат ҳақидаги, Сизнинг «Восток-5» кемасида қилаётган қаҳрамонона парвозингиз ҳақидаги хабарни Ватанимизнинг йигит ва қизлари, йигирма бир миллион комсомоллар зўр хурсандчилик ҳислари билан кутиб олдилар. Советлар мамлакатининг ёшлари коммунистлар — Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев, Павел Попович кетидан Ленин комсомолида тарбия олган, ВЛКСМ аъзоси Валерий Биковский космоса янги штурм қилаётганлиги билан фахрланмоқдалар. Сизнинг қаҳрамонона парвозингиз — Совет ёшларининг Коммунистик партия ишига фидокорона садоқатини, унинг Ватанга бўлган фарзандлик муҳаббатини кўрсатувчи янги ёрқин далилдир. «Восток-5» кемасининг парвозида совет фанининг коинот сирларини очишдаги янги зафарини, социалистик системанинг капитализмдан устунлигини бутун дунё кўриб турибди.

Қадрли Валерий Федорович, барча совет ёшлари номидан ВЛКСМ Марказий Комитети Сизга қизғин салом йўллайди, белгиланган программани муваффақиятли тугаллаб, жонажон юртга омон-эсон қайтиб келишингизни тилайди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

Улуғ Советлар мамлакатига шон-шарафлар!

Ватаннинг содиқ фарзанди — космонавт учувчи, комсомол аъзоси Валерий Биковскийга шон-шарафлар!

БУТУНИТТИФОҚ ЛЕНИНЧИ КОММУНИСТИК ЁШЛАР СОЮЗИНИНГ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

ТАСАННО!

Космик фазога биринчи бўлиб йўл очган, унинг сирларини ўрганиб инсониятга хизмат қилдиришга журъат этган совет олимлари, космонавтлари бўлди. Биз улар билан фахрланамиз ва ғурур билан деймиз: мўъжизалар ижодкори олимларимиз ва космонавтларимизга тасанно!

Қувончимизга қувонч қўшилди. Совет ўғлони Валерий Федорович Биковский фазога парвоз этди. Бу хушхабарни эшитиб қалбимиз севинчларга тўлди. Фарзандимиз Валерийга Ватан топшириғини шараф билан бажариб, она тупроғимизга сиҳат-саломат қўнишини тилаймиз.

Олимларимиз ва космонавтларимиз эришаётган оламшумул тарихий ғалабаларни мустаҳкамлашга бу йил звеномиз бўйича гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» етиштириш билан ҳисса қўшамиз.

Шараф шон сенга, совет ўғлони Валерий!

Хидир ҲАЛИЛОВ,
Жиззах ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Москва» колхозининг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

САМОВИЙ БИРОДАРЛАР

Бешинчи космонавт Валерий Федорович Биковскийнинг парвози ҳақидаги хабар дунёни қойил қилди. Мен ушбу хабар эълон қилинган куни «Тўгоба» альпинистлар лагерининг Фарғона шаҳридаги базасида эдим. Альпинистлар базаси ходимларини тўплаб, осмон фаҳриқоти ҳақида суҳбат ўтказдим.

Учувчилар руҳи баланд кишилар бўлишади. Мен ҳам 20 йил кўкда парвоз этганман. Учиш нималигини яхши биламан. Кемани бошқараётган биродарларимга чин юракдан ташаккур айтаман.

Зокиржон ЭРГАШЕВ,
Фарғона областидаги «Тўгоба» альпилагерининг бошлиғи, запасдаги майор.

БЕШИНЧИ КОСМОНАВТГА

Одам учар, тагида
Оқ булутлар кўрпаси,
Чақмоқ тоғлар ўркачи.

Одам учар, тагида
Дарёлар калта ўқлоқ,
Супадай яшил ўтлоқ.

Одам учар, тагида
Майса гилам ғўзалар
Офтобга бўй чўзарлар.

Одам учар, тагида
Гирғиттон онажони,
Эмизган жонажони.

Одам учар, тагида
Москва табассуми,
Кун чиқарнинг маъсуми

Уч, учабер ватандош,—
Юртимнинг бир аскари
Тожли юлдузлар сари.

Уч, учабер замондош,
Бағрингга жаҳон сиғар,
Бошингга такай жиға

Султон АКБАРИЙ.

РАҲМАТ СЕНГА, ВАЛЕРИЙ!

Беполён пахта далаларидан биз яна бир космик биродарни — ўз кемасини фазода дадил бошқариб бораётган бешинчи космонавт Валерий Биковскийни табриклаймиз.

Совет фани ва техникасининг янги ғалабаси бизларни илҳомлантирмоқда. Биз, пахтакорлар космонавтларнинг улуғвор парвозларида бизнинг меҳнатимиз ҳиссаси ҳам борлигига ишонамиз.

«Восток-5» кемасининг улуғвор парвози ҳар гектарига 31 центнердан «оқ олтин» олиш учун қўрашда бизга янги куч бағишлайди. Совет кишиси космоса парвоз қилишга, космик кемаларни бошқаришга қодир экан, биз ҳам «ХВС-1.2» зангори кемаларимизни далалараро сафарга тайёрламоқдамиз.

Ватаннинг содиқ фарзанди, Ватан байроғини, коммунизм байроғини яна юлдузлар сари кўтарган Валерий Биковскийга Ўзбекистоннинг ҳамма пахтакорлари номидан чин қалбдан раҳмат айтишни истаймиз.

Абдулла ОРТИҚОВ.
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

Валерий Фёдорович Биковский отаси Фёдор Фёдотович ва онаси Клавдия Михайловна билан.
Б. Смирнов фотоси (ТАСС фотохроникаси).

ОЙ БОРИБ, ОМОН ҚАЙТ

Жонажон Москва радиоси яна бир хушхабарни — ватандошимиз Валерий Федорович Биковский «Восток-5» космик кемасида юлдузлар сари сафарга чиққанлигини маълум қилганда, қанчалик қувонганимизни асти қўяверинг. Подполковник Валерий Федорович — космонавт учувчиларимизнинг бешинчиси. У жаҳон устида чарх уриб, космосни ўзлаштириш соҳасида қўйилган вазифаларни муваффақият билан ҳал этмоқда. Москва радиоси бу ҳақда кеча ва ўтган кунлари бир неча марта хабар қилди.

Бутун мамлакат КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумига тайёрлик кўраётган шу кеча-кундузда фан ва техникамиз яна бир ғалабани қўлга киритди. Совет кишилари бу билан фахрланишга ҳақлидирлар. «Восток-5» космик кемасининг сафари космосни ўзлаштириш соҳасида совет кишилари қўлга киритган навбатдаги буюк зафар бўлажак. Довюрак комсомол, моҳир учувчи Валерий Федорович Биковскийга шарафли вазифани адо этишда янги муваффақиятлар тилаймиз. Ой бориб, омон қайт, Валерий Федорович!

Ч. МАҚСУМОВ,
Тошкентдаги Бирлашган нашриёт ишчиси.

БЕШИНЧИ КОСМОНАВТ ЎЗИ ҲАҚИДА

ЮЛДУЗЛАР ОЛАМИДА

«АВИАЦИЯ ВА КОСМОНАВТИКА» ЖУРНАЛИНИНГ МАХСУС СОНИДАН

Ҳар бир кишининг ўзига яраша истеъдоди бор, дейдилар. Фақат шуни топа билиш керак. Меҳнатсевар, сабот-матонатли бўлсанг максадингга албатта етасан. Лекин ҳар қалай одам ҳаёт йўлига бирданига катъиян тушиб олмайди. Баъзан иш энг арзимаган нарсадан бошланади. Ҳатто кўпинча кўзингга илинмайдиган майда-чуйда нарсалардан ҳам характер таркиб топади. Ўртоқларимдан бири Женька Петровнинг гап орасида кистириб ўтган ҳазилнамо бир гапи ҳаётимда бурилиш нуктаси бўлиб колишини ҳаёлимга ҳам келтира олмаган эдим.

Кунлардан бир куни дарсдан кейин энди уйга кетаман деб турсам Женька ҳеч ким колмаган синфга мўралаб, мени сирли равишда йўлакка чақирди. Ҳатто чақирдигина эмас, балки қўли билан имлаб, башарасини шундай қийшайтирди ки, гўё хозиргина хийд рожаси билан гаплашгандек эди.

— Менга қара, Валёрка, пастда, комсомол комитети хонасида бир «о-дам» ўтирибди. Тушундингми?

— Хўп, нима кипти? — деб сўрадим мен.

— Ҳовликма. Яхшиси чопиб пастга туш-да, унинг гапига қулоқ сол. Унга ёкишга ҳаракат қилиб кўр. Ўшанда сени бирга олиб кетади ва сени ҳам рўйхатга ёздириб қўяди...

— Қаёққа? Нималар деб жаврапсан?

Женька гапимга жавоб бермасдан, эшикни такка ёпиб чиқиб кетди. Дафтарларимни йиғиштириб, мен ҳам синфдан чиқдим-да, бир йўла бир неча зинадан сакраб, биринчи қаватга тушдим. Комитетнинг кия очилиб турган эшигидан кўзим секретарь столи атрофида тўпланиб турган болаларнинг елкасига тушди. Якинроқ бориб, нима ҳақда гап кетаётганини билмоқчи ва Женька сирли равишда айтган «о-дам»ни кўрмоқчи бўлдим.

Стол ёнида норғул, жуссадор, очиқ чеҳрали одам ўтирар эди, у аэроклуб тўғрисида гапиряпти.

Аэроклублар борлигини илгари ҳам билар эдим, албатта, лекин ана шу клубга ираман деган ниятим йўқ эди. Ўша пайтларда киличбозлик машғулотлари ва Москванинг бўлажак биринчилиги менинг учун энг аҳамиятли нарса эди.

Аммо аэроклубдан келган ана шу малласоч кишининг гапи мени қизиқтириб қолди. Дабдурустдан:

— Аэроклубингизга ёзилсам бўладими? — деб юборганимни ўзим ҳам билмай қолдим.

Ҳамма иш ана шундан бошланди.

Биринчи марта туғилган куним арафасида мустақил парвоз қилдим. Унчалик ҳаяжонланганим йўқ. Мунтазам машқлар натижасида ўзимга ва машинага ишонч хосил қилган эдим. Топшириқ ҳам мураккаб бўлмай, ҳавога парвоз қилиш, баландликка кўтарилиш, аэродром устидан бир учиб ўтиб, ерга кўнишдан иборат эди.

Самолёт лозим бўлган баландликка чиққач мен уни бурдим. Ҳамма иш кўнгилдагидек эди. «Як» осмонда катта бир ёй ясаб, кўниш йўлига чиқиб олди. Ручкани сал қўйиб юборгач, ўзимни тутиб туролмай аланглаб, аэродромни қидира бошладим. Самолёт тўппа-тўғри юқори вольтли линия симига қараб учиб борёётганини сезиб қолдим. Бошқариш ручкасини тортган эдим, машина қора томирсимон симлар устидан равонгина ўтиб кетди. Рўпарамда жарликни кўрдим. Бу жарлик аэродромнинг ёнасида эди. Мотор секин айланаётганини мутлако унутиб, бундан аввалги операцияни такрорладим. Тезлигини йўқотган самолёт кескин пасая бошлади ва лўп этиб, кўниш чизиғига тушди, лекин кўниш белгиси — «Т» ҳарфи қўйилган жойгача етиб бормади.

— Ҳозир мени қойиб беришади ва иккинчи марта учишга рухсат беришмайди, — деган фикр хаёлимга келди.

Лекин ўйлаганимнинг тескариси бўлиб чиқди. «Як» аэродром бўйлаб бурилаётган пайтда мен қаршимдаги инструкторимиз Ерофеевнинг югуриб келаётганини кўрдим. Унинг чеҳрасида ғазаб эмас, маъкуллаш аломати бор эди. У самолёт қанотига шартта сакраб чиқиб, менга далда бериш учун бақирар эди:

— Ҳеч киси йўқ, Валера, ҳеч киси йўқ. Газ беришни унутма, қани яна бир босгин...

Мотор тезлигини ошириб яна гувиллаб кетди. Машина ердан яна равон узилиб, гўё ҳавода муаллақ турагандек бўлди. Мен айтилган парсаларнинг ҳаммасини жуда пухта бажариб, самолётни иккинчи марта мустақил қўндира бошладим.

Ура! Бу ғал ишим ўнгидан келди. Шасси ғилдираклари жуда катта «Т» ҳарфи ёзилган чизиқ сатҳида майсага тегди.

Ҳозир ўзимизнинг Ерофеевичимизни (биз инструкторни ўзаро шундай деб юритар эдик) миннатдорчилик билан эслайман. У менда авиация спортига нисбатан меҳр пайдо қилди, учувчилик касбига бошқа кўз билан қарашга ўргатди, бизга довюраклик, сабр, чидам, совуққонликдан илк бор сабоқ берди.

...Аэроклубни тамомлаганимдан кейин учувчилар ҳарбий мактабига боришга қарор қилдим. Бундан буёнги ҳаётимни самолётсиз тасаввур қила олмас эдим. Денгизчи бўлиш ҳақидаги орзуларимни унутиб ҳам юбордим.

Инструктор Ерофеев бир вақтлар бизга: аэроклубда ҳарбий учувчи сифатида тобланиш ҳам мумкин, бир умрга фақат ҳаваскор спортчи бўлиб қолиш ҳам мумкин, деб тўғри гапирган экан.

Мактабдан кейин қисмга бордим. Бу ерда жуда кўп учувчилар огир имтиҳонлардан ўтган, машқкатлар ва тасодифларни кўра бериб, пишиб қолган эканлар. Қуролли кучларимизнинг энг серҳаракат тури — авиацияда бундай машаккатлар ва тасодифлар тез-тез учраб туради.

Умумий сафга тизилган вақтимизда менинг ўрним ҳам ҳисоб бўйича, ҳам гавдамга қараганда эскадрильяннинг чап қанотида бўлиб чиқди.

Мен майор И. В. Шиловнинг бўлинмасига тушиб қолдим. Иван Васильевич биз, ёшларга ҳарбий учувчилик санъатини ўргатиш учун кўпгина меҳнатини, ғайратини, муҳаббатини сарфлади. Рост, дастлабки кунларда ҳамма нарса ҳам мактабда тасаввур қилиб юрганимдек бўлиб чиқмади. Дастлабки кезларда биз кам учдик. Кўпроқ об-ҳавога қараб қолдик, об-ҳаво эса аксига олиб, бизнинг учишимизга имкон бермас эди. Ўзаро ҳар хил гапларни кўп гапирардик, очигини айтганда кайфиятимиз ҳам чатоқ эди.

Эскадрилья командири буни кўриб, парвосиз қолмади, у ниҳоятда меҳрибон одам бўлиб, кайфиятимизни жуда яхши сезиб турар, ҳатто арзимаган ўзгаришларни ҳам пайқаб, қалбимизга йўл қидирар эди. Унинг бир гапи эсимизга қараб югурдик. Турбиналар гуриллаб кетди. Прожекторларнинг кескин шуъалари порлаб, қирувчи самолётлар шиддат билан осмонга кўтарилди. Осмонда самолётлар занжирсимон саф тузди. Биринчи бўлиб майор Шилов учиб борар, мен эса учинчи эдим. Эскадрилья командири билан бирга учишни яхши кўрар эдим. Учувчилар тайёрлашга бир талай куч ва ғайрат сарфлаётган бу одам ҳар бир парвозни ибрат бўларли сабоққа айлантиришга уста эди.

Кабина фонарининг ойнаси орқали пастга қарасам, ер қоп-қора, кўз илгамас, сирли бўлиб кўринаяпти. Фақат ахён-ахёнда самолёт қаршисидан посёлкалардаги тунги чироқлар лип этиб, кўриниб қолади, холос. Дамба-дам аркка назар ташлаб, стрелканинг қимирламаётганини кўрдим. Прибор ишлаётганини тушуниб, бошда саросимага тушдим. Чунки, бу «янги лик»ни сира кутмаган эдим-да. Кечаси компассиз аэродромни қандай топаман, ерга қўнишда нимани мўлжалга оламан. Пешонамдан совуқ тер чиқиб кетди.

Радио орқали қаердалигимни сўрашди. Кўнадиган аэродромим билан радио орқали алоқа боғлашга уриниб кўрдим, самолётни ердаги чироқларга қараб бурдим. Радио компас аввалгидек «индамас», геромагнит компас ҳам ишламас эди.

— Бирон жойда шикаст борку, — деган фикр ялт этди миямда, — нима қилсам экан?

Юрагимда гулғула пайдо бўлди. Харитани олиб тиззамга қўйдим-да, қаерда учаётганлигимни аниқлай бошладим. Буни тунда аниқлаш қийин, тунги мўлжаллар одамни алдаб қўяди. Энг тўғри йўл — радиоприёмникнинг тўртинчи каналини ишга солиб, пеленгаторга қараб боришдир.

Штурманлик ғайёргарлиги бўйича ўтказилган сўнгги машғулотлардан бири эсимга тушди. Ўша машғулотда компас ишламай қолса, наушникдаги овознинг кучайиши ёки бўшашига қараб, самолётни гоҳ у ёққа, гоҳ бу ёққа бир оз буриб учиш керак дейилган эди. Шундай қилиб кўрсам, тузук бўлаётганга ўхшади. Кейин эфирда учиш раҳбари Полозовнинг таниш овози эшитилди. У жуда бамайлихотир гапирар, чунки бундай воқеаларни билар эди.

— 115, мен «Прибой»ман, мени эшитяпсизми?

Яхши эшитаётганлигимни айтдим, юз берган ҳодиса ҳақидаги мулоҳазаларимни айтмоқчи эдим, лекин улгура олмадим. Полозов бундан кейин қандай учишимни сўрай бошлади. Модомики, шу гапни сўраяптими, деб ўйладим, демак менга ишонади, учишнинг уддасидан чиқишимга имони комил.

Шундан кейин менга кўрсатишган йўллари булутлар орасидан ўтди: мени қўниш лакатори билан йўлга солиб туришди, жойимни аник айтиб беришди, баландликни ва йўлни тузатиб боришди. Мана қўнишимга ҳам яқин қолди. Энди чизикни кўрдим, лекин у дуруст кўринмас эди. Энг огир иш колди: адашиб ўтиб кетиб колмасам бўлгани. Қўнишим нормал бўлди. Ҳаммадан аввал Лёша Галаганни ўйладим. Бизга штурманликдан ўша дарс берган эди...

Мактабда ўқиб юрган пайтларимдаёқ кирувчи учувчилар орасидан жой олишни, янги, ҳали ҳеч ким кўрмаган машиналарда учишни, ана шу машиналарни максимал ортикча юкланиш билан ишлатиб кўришни, пишиқликнинг чегарасини билишни, одамнинг кўлидан келадиган режаларни рўёбга чиқаришни орзу қилар эдим.

Ўз фикримни ҳеч кимга айтмаган бўлсам ҳам, лекин ўзимни синовчи учувчилар марказига юбориш тўғрисида командир номига рапорт ёзиб қўйган эдим. Шундан буён қанча вақт ўтгани аниқ эсимда йўқ. Аммо ўз орзумнинг рўёбга чиқишига ишончим кам эди. Кунлардан бир куни мени қисм командири хузурига чақириб қолишди. Полковникка нимага керак бўлиб колганимни ҳатто тушмоллаб била олмадим. Сира ножўя иш қилмаган, сўнгги учган кунимиз биронта ҳам танбеҳ олмаган эдим.

Аксинча, жуфт бўлиб учиш топширигини яхши бажарганимиз учун эскадрилья командири бизни мақтаган эди.

Уставда кўрсатилганидек, келганим тўғрисида командирга маълум қилдим. У мени ўтиришга таклиф қилди. Мени бу ерга нима учун чақирилганини билмоқчи бўлиб, тўпланганларга тез раам солдим.

Шу орада командир гапини давом эттирар эди:

— Сиз қирувчи учувчи бўлишга каттик интилаётганингиз ҳақидаги миш-мишлар менгача етиб келди. Мана бу ўртоқлар, — деди у врачлар томон бош иргаб, — сизга ёрдам беришлари мумкин.

Бу ерда нима бўлаётганини ҳали сира тушунмаганлигим ва ўзимни қандай тутишимни билмаганлигим учун сукут сақлаб турардим. Командир кабинетига тўпланган бошқа одамларнинг ҳаммаси ҳам сукутда эди. Менга қизиқиб тикилиб қарашаётганини пайқадим.

Шундан кейин подполковник кийимидаги бир врач даструмолни олиб кўз ойнагини артгач, уни яна такди-да менга шундай савол берди:

— Бизга ўзингизнинг кимлигингизни, қаерда туғилганингизни, қандай ҳаёт кечирганингизни батафсил айтиб берсангиз.

Валерий БИКОВСКИЙ.
(ТАСС).
(ДАВОМИ БОР).

Валерий Фёдорович Биковский машғулот пайтида.
Вера Жихаренко фотоси (ТАСС фотохроникаси).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ЎРТА ОСИЁ БЮРОСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИ III СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИНИНГ ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё Бюросида Ўзбекистон хотин-қизларининг III съездида қатнашган Ўрта Осиё республикалари делегацияларининг вакиллари — партия ва совет ходимлари, саноат ва қишлоқ хўжалик илғорлари, фан ва маданият арбоблари билан учрашув бўлди.

Республикаларнинг ижтимоий ва иқтисодий ҳаётида хотин-қизларнинг иштироки тўғрисида, хотин-қизлар ўртасидаги тарбия ишининг методлари ҳақида, умумий саккиз йиллик таълим тўғрисидаги қонунни амалга ошириш ва қизларнинг ишлаб чиқариш таълимини уюштириш тўғрисида, ишчи хотин-қизларга энг яхши маданий-маиший шароит яратиб бериш учун мавжуд имкониятлардан фойдаланиш тўғрисида фикр алишилди.

КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосари В. К. Акулинцев иқтисодий районни ривожлантириш истиқболлари ва Ўрта Осиё республикаларининг хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги вазифалари тўғрисида сўзлаб берди, хотин-қизлар ўртасида тарбия ишларини кучайтириш ва коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида уларнинг ролини бутун чоралар билан оширишга эътиборни жалб этди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари З. Р. Раҳимбобоева, Қирғизистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. Бегматова, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Каримова, Туркманистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Х. Н. Назарова, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ш. Колбоева, медицина фанлари доктори С. Ҳакимовалар қатнашдилар.
(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ-ДАВЛАТ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Партия-давлат контроли комитети 20 июндан 1 августгача ғўза парваришининг аҳволини ялпи текшириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Область партия комитетлари ва область ижроия комитетларининг, колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармаларининг партия-давлат контроли комитетларига колхозчиларни ва совхозларнинг ишчиларини, партия-давлат контролига қўмаклашиш группаларининг ва постларининг аъзоларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини, «Комсомол прожектори» активларини бу текширишга кенг жалб этиш таклиф қилинди.

Текшириш давомида далаларда ғўзалар ривожланишдан кечикиб колган ва зўр бериб парвариш қилинишга муҳтож бўлган хўжаликларга алоҳида эътибор бериш лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VII пленумининг кўрсатмаларига мувофиқ, қишлоқ хўжалик техникасидан тўла фойдаланиш, меҳнатга қобилиятли бўлган бутун аҳолининг ғўза парваришида иштирок этиши, ғўза қатор ораларини ишлаш, суғориш, далаларни қишлоқ хўжалик экинлари зararкунандаларига қарши дорилаш ишларининг юқори сифатли бажарилишини таъминлаш, агротехниканинг ҳамма талабларига қаттиқ риоя қилиниши тўғрисида ғамхўрлик қилиш зарур.

Текширувчиларнинг вазифаси — аниқланган камчиликларни бартараф қилиш, олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлайдиган мўл ҳосил етиштирилиши учун қишлоқ хўжалик мутахассисларининг, колхоз ва совхоз раҳбарларининг, ишлаб чиқариш бошқармалари ва «Узсельхозтехника» органларининг масъулиятини ошириш соҳасида шу жойнинг ўзида конкрет чоралар кўришдан иборатдир. (ЎзТАГ).

ПИОНЕР ЁЗИ БОШЛАНДИ

Бўстонлиқнинг гўзал манзаралари, боғлар билан кўмилган даралари, хуш ҳаво жойлари болаларнинг қувноқ нулгулари билан тўлди. Бу суратда Сиз Хондайлиқ қишлоғи яқинида жойлашган «Спутник» пионерлар лагерида дам олаётган болаларни кўриб турибсиз. Бу лагерда Тошкент ва Чирчиқ машинасозларининг 300 дан ортиқ фарзанди ҳордиқ чиқармоқда. О. Леван фотоси.

Ажойиб, дилрабо ёз фасли келди. Кўкда қуёш заррин нурларини сочмоқда. Кўм-кўк далалар, ям-яшил боғлар янада гўзалроқ тус олди, табиатнинг нўркам манзараси — тоғлар, қирлар беихтиёр кишини ўзига тортади. Гўзал ёз фаслини қувноқ ўғил-қизлар, пионерлар ва мактаб ўқувчилари катта шод-хуррамлик билан кутиб олдилар. Йил бўйи мактаб қучоғида фан асосларини эгаллаган ва ҳунар ўрганган ёшлар энди мириқиб дам олишлари, жонажон ўлка бўйлаб саёҳатларга чиқишлари мумкин. Хушҳаво лагерлар, бассейнлар, спорт майдончалари уларнинг ихтиёрида, кўм-кўк қир ва тоғлар, турист сўқмоқлари ўз ишқибозларини чорлаяпти. Гўзал манзарали ерларга жойлашган лагерлар гавжум бўлиб қолди. Шу кунларда бу ерларда пионер ва ўқувчиларнинг дастлабки группалари дам олмоқдалар.

Болаларнинг ёзги дам олиши учун барча шароитлар яратиб берилган, жойлардаги партия ва совет органлари, касаба союз ҳамда комсомол ташкилотлари, маориф органлари бу муҳим масала билан шуғулланадилар. «Қизил Ўзбекистон» мухбири болаларнинг ёзги дам олишини уюштириш билан шуғулланадиган баъзи ташкилотларнинг раҳбарларига «Бу йил болаларнинг яхши дам олишлари учун нималар қилинди?» деган савол билан мурожаат қилди. Қуйида ана шу саволларга берилган жавобларни босамиз.

К. И. УЛАЕВА,

Ўзбекистон ССР маориф министрининг ўринбосари

Болаларнинг ёзги дам олишини намунали уюштириш ёш авлодни коммунистик руҳда, билимли, соғлом, ҳар томонлама баркамол қилиб тарбиялашдек муҳим вазифанинг таркибий қисмидир. Яхши ҳордиқ чиқарган, чиниққан ва соғлом болаларгина билимларни яхши эгаллайдилар, ҳунар ўрганадилар.

Республикамизда бу йил болаларнинг ёзги дам олишини яхши уюштириш учун катта тайёргарлик кўрилди. Шаҳардан ташқарида, бафаво жойларда 116 пионер лагери ташкил этилди. Бундан ташқари 300 дан ортиқ колхоз ва совхоз лагерлари очилди. Шаҳар мактабларининг ўқувчилари шаҳарнинг ўзида ҳам дам олишлари мумкин. Бунинг учун 278 шаҳар пионер лагери очилди. Бундан ташқари 1544 мактаб қошида мактаб дам олиш майдончалари барпо қилинади. Буларнинг ҳаммасида 1 миллион 200 минг бола дам олиши мўлжалланади.

Республика Маориф министрлиги ўзининг коллегия мажлисида республикада болаларнинг дам олиши қандай уюштирилаётганлигини муҳокама қилди. Лагерлар ва бошқа дам олиш муассасаларини малакали педагог кадрлар билан таъминлаш масаласи ҳам қараб чиқилди. Шунингдек, коллегия мажлисида болаларнинг ёзги дам олиши ёмон уюштирилган областлардаги, айниқса Қорақалпоғистон Автоном Республикасидаги аҳвол ўрганилиб, бу камчиликларни тугатиш тадбирлари белгиланди.

Республика маориф ходимлари болаларнинг ёзда мазмунли дам олишларини уюштириш учун хизматга ҳозирдирлар.

С. ҚОСИМХЎЖАЕВ,

Ўзбекистон Касаба союзлари совети маданий-оммавий бўлимининг мудири

Болаларнинг ёзги дам олишини кўнгилдагидек уюштириш касаба союз ташкилотларининг ҳам жонажон ишидир. Республика касаба союз ташкилотлари бунга яхши ҳозирлик кўрдилар. Болаларнинг ёзги дам олиши учун 1 миллион 900 минг сўм маблағ ажратилди. Ўтган йили 1 миллион 486 минг сўм маблағ ажратилган эди. Бу йил касаба союз ташкилотларининг лагерларида ўтган йилги 79 минг бола ўрнига 85 минг боланинг дам олиши планлаштирилган.

Пионер лагерлари ва соғломлаштириш лагерлари пионер ёзини шайланиб кутиб олди. Лагерлар яхши жиҳозланди. Уларда болаларнинг мириқиб дам олиши учун барча шароитлар яратилди. Республикамизнинг Тошкент, Андижон, Фарғона ва Хоразм областларидаги касаба союз ташкилотлари болаларнинг ёзги дам олишига айниқса кўнгилдагидек тайёргарлик кўрдилар. Тошкент шаҳридаги Бирлашган нашриётнинг Гагарин номли, «Энергетик» лагерлари, Тошкент трамвай-троллейбуслар трестининг лагерлари айниқса мавсумга яхши тайёрланди. Бундай лагерлар республикамизда жуда кўп. Аммо ҳали мавсумга яхши тайёр бўлмаган лагерлар ҳам йўқ эмас, Сурхондарё, Самарқанд областлари ва Қорақалпоғистон Автоном республикасида кўпгина пионер лагерларининг ремонти ҳалигача тугалланмаган. Самарқанд медицина ходимлари пионерлар лагерларининг аҳволи айниқса ачинарлидир. Шунингдек, «Ўзбекэнерго», Алоқа министрлиги, Қурилиш материаллари бошқармаси, Электротехника заводи каби корхона ва ташкилотлар ҳам ўз зиммаларига юклатилган лагерлар қурилишини жуда чўзиб юбормоқдалар. Касаба союз ташкилотлари пионерларнинг ёзги дам олишига жиддий эътибор беришлари керак.

С. РАҲИМОВА,

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ўқувчи ва пионер ёшлар билан ишлаш бўлими мудирининг ўринбосари

Ўқувчи ёшлар ва пионерларнинг ёзги дам олишини, уларни коммунистик руҳда, меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш билан қўшиб олиб бориш комсомолнинг жанговар вазифасидир. Комсомол аъзолари ҳамма соҳадаги каби болаларнинг ёзда яхши дам олишлари учун ҳам бошчилик қиладилар.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети пионер лагерларида тарбиявий ишларнинг юксак ғоявий бўлиши учун катор тадбирларни амалга оширди. Тошкент, Самарқанд ва Андижон шаҳарларида лагерь бошлиқлари ва пионер вожатийларнинг семинарлари ўтказилди. Шунингдек, махсус семинарда тарбиячилар ва туризм ташкилотчилари ҳам тажриба алмашдилар. Пионер лагерлари учун энг яхши тарбиячилар, пионер ишларида чиниққан актив комсомоллар, ишлаб чиқариш илғорлари танлаб олинди.

Шу йилнинг июль ойида энг яхши пионер отрядлари учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ мусобақаси натижаларига бағишлаб республика пионерлар сбори бўлади. Шунингдек, Самарқандда авиамодель спорти бўйича XXIII республика традицион мусобақалари ўтказилади. Бу ва бошқа тадбирлар болаларнинг ёзги дам олиши мазмунли ўтишидан дарак бериб турибди.

И. И. МЕЛЬНИКОВА,

Тошкент шаҳар маориф бўлими мудирининг ўринбосари

Пойтахтимиз болалари ёз мавсумини кўнгилли ўтказадилар. Шаҳар атрофидаги 38 лагерда ва шаҳардаги 58 пионерлар лагерида 34 минг бола ҳордиқ чиқаради. Бу йил янгидан 18 лагерь барпо этилди. 8 меҳнат ва дам олиш лагерида юқори синф ўқувчилари ҳам дам олиб, ҳам ҳунар ўрганадилар. Калинин районидаги Свердлов номли колхоз қошидаги 21-мактаб, Ленин номли колхоз қошидаги 10-мактабларда ташкил этилган пионер лагерлари иши айниқса мақтовга сазовордир. Бўстонликнинг соғ-салқин жойларида 3 та туристлар лагери очилди. Шаҳардаги парклларда болалар майдончалари ташкил этилди.

Ёз мавсумида кичкинтойларимиз — мактабгача ёшдаги болалар ҳам яхши совға олдилар. 264 соғломлаштириш болалар боғчасида 38 минг бола қувноқ дам олади.

Р. БОБОРАҲИМОВ,

Республика болалар экскурсион-туристик станциясининг директори

Ўзбекистоннинг пионер ва мактаб ўқувчилари ёз фаслида жонажон ўлкани ўрганиш ва Иттифоқимизнинг пойтахти — Москва, Ленинград, Рига ва бошқа кўпгина шаҳарларга саёҳат қилиш имкониятига эгадирлар. Республика болалар экскурсион-туристик станцияси бу шаҳарларда ўз базасини ташкил этди. Шунингдек, Кавказга, Прженальск, Олмаота, Куйбишев ва Ульяновск шаҳарларига ҳам саёҳатлар уюштирилади.

Ҳозир станцияга саёҳат ишқибозларидан жуда кўп аризалар тушмоқда. Бу йил 400 минг боланинг саёҳатга бориши мўлжалланган.

ФОЙДАЛИ САФАР

МОСКВА, 13 июнь. (ТАСС). Туркия Буюк Миллат мажлиси делегациясининг аъзолари Советлар мамлакати бўйлаб Москва — Волгоград — Озарбайжон — Ўзбекистон — Ленинград — Москва маршрути бўйича сафар қилди.

Делегация бошлиғи Туркия сенатининг раиси Суат Хайри Ургюплю Совет Иттифоқида бўлган вақтида олган таассуротлари ҳақида гапириб, «бизга ҳамма жойда зўр илтифот билан қарашди. Совет кишиларининг меҳмондўстлиги бизни чуқур таъсирлантирди. Ҳар биримиз ана шу меҳмондўстликни ўз кўзимиз билан кўрганлигимиз учун бахтиёрмиз», — деди. У, Совет Иттифоқига қилинган сафар Туркия парламентининг аъзолари учун фойдали бўлди, деб таъкидлади.

МИЛЛИОНЛАР ФИНИШИ

ЎЗБЕКИСТОН XII СПАРТАКИАДАСИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШИ

Ўзбекистон йигитлари ва қизлари республикамиз пойтахтида ўз традицион спорт байрамларига ўн бир марта тўпланган эдилар. Ленин комсомоли ва физкультура ташкилотлари тарбиялаб етиштирган Валерий Биковский «Восток-5» кемасида фазони муваффақиятли забт этиб, ўз Ватани шарафига шараф қўшаётган ажойиб кунларда улар ўн иккинчи марта тўпландилар.

...1959 йил. Республикада физкультура ва спорт билан 700 минг киши шуғулланар эди. ...1963 йилда уларнинг сони миллиондан ошиб кетди. Ўзбекистон аҳолисининг тўққиздан бири соғлиқ, мустаҳкам ирода, меҳнатсеварлик йўлини спортда топди. Бу йилги спартакиадага тайёргарлик вақтида завод ва фабрикалар, колхоз ва совхозлар, шахта ва қурилишлар, мактаб ва олий ўқув юртлари, муассасалар ва ҳарбий қисмлардаги физкультура коллективларида ўтказилган мусобақаларда, район, шаҳар ва область спартакиадаларида икки миллион 300 минг киши қатнашди.

Илгариги спартакиадалар эсга тушади. Ўша пайтларда халқаро ва Бутуниттифоқ майдонида Ўзбекистон спортининг муносиб вакили бўлган гимнастикачилар ва курашчиларнинг бир нечагина номи мамнуният билан тилга олинар эди. Эндиликда бу рўйхатга дадиллик билан енгил атлётикачилар, марганлар, баскетболчилар, шахматчилар, шашкачилар, чавандозлар, сузувчилар, велосипедчилар, футболчилар, боксчилар, мотоциклчилар, планерчиларни қўйиш мумкин... Республика физкультурачилари сафида юзларча СССР спорт мастерлари бор. СССР халқларининг III спартакиадасига тайёргарлик вақтида спорт мастерлари сафига яна 72 киши қўшилди.

... 1963 йил 15 июнь. Бу кун спортни севувчи ва спорт билан шуғулланувчи кишиларнинг хотирасида абадий сақланиб қолади. Энг кучли спортчилардан 2.500 га яқин киши спортнинг ўн етти тури бўйича голибларни аниқлаш учун, Москвада август ойида бўладиган Бутуниттифоқ спартакиадасида Ўзбекистоннинг спорт шарафини ҳимоя қилишга энг муносиб бўлган кишиларни аниқлаш учун республика пойтахтига тўпландилар. Программанинг бир қанча турлари бўйича мусобақалар ўтказиб бўлинганлигини ҳисобга олсак, финал ўйинларининг қатнашчилари уч минг кишидан ошиб кетади. Ҳали ҳеч қачон финалга шунча одам чиқмаган эди.

Соат 17-30 минут... Ленин номли майдонда Ўзбекистон XII спартакиадаси қатнашчиларининг тантанали юриши бошланади. Мингларча шаҳарликлар шаҳарнинг марказий кўчаларидан шаҳдам қадам ташлаб бораётган республика ёшларини самимий табриклайдилар.

«Пахтакор» стадиони байрамлардагидек безатилган. Ҳукумат ложасида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари В. А. Карлов, Р. Қурбонов, Н. В. Мартинов, М. М. Мусахонов, Е. С. Насриддинова, З. Р. Раҳимбобоева, И. И. Федюнинский, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлар Қ. Муртазоев, И. М. Нажёткин, Г. Ф. Наймушин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ва республика партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг бошқа раҳбар ходимлари ўтиришибдилар. Ложада СССР Спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи марказий советининг раиси Ю. Д. Машин, ВЛҚСМ Марказий Комитетининг секретари В. Т. Дувакин ҳам бор.

Фанфаралар: «Ҳаммангиз тинглангиз» куйини чаладилар... Марш садолари янграйди... Стадионга Ўзбекистон ССР байроғини тантана билан олиб кирадилар. Улар кетидан байроқдорлар колоннаси юриб келмоқда. 1.650 киши қатнашган парадни республика мактаб ўқувчиларининг терма командаси бошлаб беради. Уларнинг кетидан Андижон ва Бухоро областлари, Қорақалпоғистон АССР, Самарқанд, Сурхондарё, Сирдарё, Тошкент, Фарғона ва Хоразм областларининг спортчилари юриб келадилар. Парадниг охирида Тошкент физкультурачилари юриб ўтадилар.

Кўм-кўк майдонда спортчилар саф тортиб турадилар. Ташкилот комитетининг аъзолари парад қўмондонидан рапорт қабул қиладилар.

Ташкилот комитетининг раиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. А. Карлов спортчиларни катта байрам билан табриклайди, уларга меҳнатда, ўқишда ва спортда янгиданянги ажойиб ғалабалар тилайди.

— Бу йилги спартакиада ўз кўлами ва спорт-техника натижалари жиҳатидан илгари ўтказилган барча спартакиадалардан устун туради,— деди ўртоқ Карлов.— Бу спартакиада ҳақли равишда республиканинг спорт йилномасига ёзилади.

В. А. Карлов Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг XII спартакиада қатнашчиларига ва улар орқали республика физкультурачиларининг бутун бир миллионлик армиясига табрикномасини ўқиб беради.

СССР Спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи марказий советининг раиси Ю. Д. Машин спортчиларни самимий табриклайди.

Республика Спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзлари советининг раиси В. С. Митрофанов кардош республикаларнинг спорт ташкилотларидан келган табрик телеграммаларини ўқиб беради. У, байрамда қатнашиш учун Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон спорт делегациялари келганлигини хабар қилади.

Стадион жимжит бўлиб колади. Ўзбекистон ССР давлат гимни тантанавор янграйди. Республика байроғи кўтарилади. Олимпиада олови порлай бошлайди. Бу олов мусобақа давом этган кунларда порлай туради.

Тантанали кисмдан кейин стадионда катта спорт байрами бўлиб, унда беш мингдан кўпроқ физкультурачи қатнашди. Бадиий гимнастика мастерлари, мактаб ўқувчилари, «Меҳнат резервлари»да тарбияланувчилар, Ўзбекистон физкультура институтининг студентлари, Совет Армиясининг спортчилари маҳоратларини намойиш қилдилар.

XII спартакиаданинг тантанали очилиши оммавий халқ сайили ва байрам мушакбозлиги билан тугалланди. (ЎзТАГ).

БУТУН ИНСОНИЯТ КОСМОСНИНГ ЯНГИ ҚАҲРАМОНИНИ ТАБРИКЛАМОҚДА

ҚОЙИЛ! ОФАРИН!

БЕРЛИН, 14 июнь. ТАСС мухбири **Е. Башмачников** хабар беради: Бешинчи совет космонавти подполковник Валерий Биковский бепоён космик фазода парвоз қилмоқда! Бу хушхабар Германия Демократик Республикасида яшин тезлигида тарқалди. «Восток-5» космик кемасининг учирилганлиги тўғрисидаги хабар республикадаги барча радиостанциялар орқали эшиттирилди.

Берлиндаги бош телеграфнинг механиги Герд Хильзенштейн қуйидагиларни айтди:

Қойил! Офарин! Бу парвоз сизнинг мамлакатингизда фан ва техника мавж уриб ўсаётганлигини ёрқин исбот этувчи далилдир.

АРБИТАДА ТАНТАНА

ЛОНДОН, 15 июнь. (ТАСС). **«Космосни ўрганиш соҳасидаги совет программасининг ҳар бир янги босқичида бирор янгилик бўлади ва космик парвозлар соҳасидаги бундан илгариги эксперименталрни такрорлаймайди».** «Дейли уоркер» газетаси Москва мухбирининг подполковник В. Ф. Биковский бошқараётган «Восток-5» космик кемасининг муваффақиятли учирилгани ҳақидаги ҳисоботидан олинган бу жумла Лондонда бугун чиққан ҳамма газеталарнинг совет халқи эришган янги муваффақиятига муносабатини жуда яққол акс эттиради.

ПАРИЖ, 15 июнь. (ТАСС). Совет фани ва техникасининг янги катта ғалабаси бугун Париж матбуотида асосий ўринни эгаллаб турибди. Париж матбуоти бу воқеага жуда юксак баҳо бермоқда. Одатда ашаддий антисовет позицияда турадиган реакцион буржуа матбуот органлари ҳам бу ютуқдан қойил қолганликларини яшира олмаётирлар.

Матбуот совет космик кемасининг юксак техникавий фазилатларини, уни орбитага олиб чиққан ракетанинг ғоят катта қувватини таъкидлайди. Шу билан бирга, ҳар хил йўналишдаги газеталар шуни таъкидлайдиларки, **«Восток-5»нинг кабинаси АҚШдаги кемаларнинг энг кенг ва такомиллашган кабинасига қараганда камида уч баравар каттадир.**

Франциянинг демократик жамоатчилиги ичида одам бўлган навбатдаги совет космик кемасининг учирилишини ўз аҳамияти жиҳатидан бутун инсоният учун янги жуда катта илмий экспериментина деб билмайди. **Бу воқеа,** деб ёзади бугун **«Юманите», ҳақли равишда фахрланаётган совет кишиларинигина, ишларининг ҳақлиги яна бир марта тасдиқланган коммунистларнигина қувонтириб қолмасдан, бу воқеа, шунингдек ер юзидаги тинчликни, социализм лагеридаги ҳамма ресурслар, ҳамма кучлар хизмат қилаётган тинчликни мустаҳкамлашга қўшилган ҳиссадир.**

КАНБЕРРА, 15 июнь. (ТАСС). «Яна бир рус космоса чиқди», **«Бешинчи рус космонавти космик парвозида»** — Австралиядаги эрталабки газеталарнинг биринчи саҳифаларида бугун ана шу сарлавҳалар кўзга ташланиб турар эди. Австралиядаги кўпгина радиостанциялар бугун сўнгги ахборот эшиттиришларини куннинг марказий воқеаси — В. Ф. Биковскийнинг парвози ҳақидаги хабарлар билан бошладилар.

ТУРКИСТОН КОММУНИСТЛАРИНИНГ I СЪЕЗДИ

(ТУРКИСТОН КОМПАРТИЯСИ I СЪЕЗДИНИНГ 45 ЙИЛЛИГИ)

Эртага Туркистон Коммунистик партиясининг биринчи съезди очилган кунга 45 йил тўлади. КПССнинг жанговар ва содиқ отрядларидан бири — Туркистон Компартияси дастлабки марксистик тўгараклардан ўлка ишчи ва деҳқонлар синфининг илғор отряди сифатида майдонга чиққунча шонли йўл босиб ўтди.

Туркистонда коммунистик ҳаракат Россия ишчилар синфининг революцион кураши, халқларнинг қоризмизм мустамлакачилик сиёсати ва маҳаллий эксплуататор синфлар зулмига қарши кураши тарихи билан, В. И. Ленин асос солган Коммунистик партия тарихи билан чамбарчас боғланган.

Большевизмнинг тажрибаси ва революцион тарихига таянган Туркистондаги марксистик тўгарак ва социал-демократик ташкилотлар ўзбек, тожик, қозоқ, қирғиз, туркман, қорақалпоқ меҳнаткашлари орасида катта обрў қозона борди. Россиянинг марказий районларидан келган большевиклар Туркистон меҳнаткашларига улуғ доҳий Ленин ҳақидаги, большевиклар партияси олиб бораётган революцион ишлар ҳақидаги ҳақиқатни етказдилар. Улуғ Ленин номи ишчи ва батраклар дилига жо бўлди.

Ўлкада вужудга келган социал-демократик ташкилотлар РСДРП билан алоқани кучайтирди. РСДРП нинг II съездида Туркистондан бир делегат, IV съездида эса 4 делегат қатнашди.

Туркистон большевиклари меҳнаткашлар ўртасида марксизм-ленинизм ғояларини тарғиб қилиб, майда буржуа партиялари — меньшевик, анархист, жадид, панисломист ва пантуркистларга, бўюк давлат шовинистлари ва маҳаллий миллатчиларга қарши кураш олиб бордилар, пролетар интернационализми знёсини ёйдилар.

Октябрь революцияси Туркистонда илғор рус ишчилар синфи билан маҳаллий ишчи ҳамда камбағал деҳқонларнинг иттифоқини мустаҳкамлади.

Улуғ Октябрдан сўнг Туркистонда большевистик ташкилотлар кенг қулоч ёйди.

Ўша пайтда ўлка большевиклари олдида Совет ҳокимиятини тузиш ва уни мустаҳкамлашдек бўюк вазифа турарди. Бу вазифани бажаришда РКП(б) Марказий Комитети, РСФСР ҳукумати, шахсан В. И. Ленин Туркистон большевикларига катта мадад берди.

Ана шундай тарихий шароитда Туркистон Компартиясининг I съезди ўз ишини бошлади. Партиявий-ташкилий, ғоявий-сиёсий ишларни кучайтириш, омма билан алоқани мустаҳкамлаш, маҳаллий шарт-шароитни ҳисобга олиб, партия вазифаларини белгилаб олиш зарур эди. Шу масалалар Туркистон Компартиясининг I съездида муҳокама қилинди.

Ички ва ташқи душманлар Совет ҳокимиятини агдариб ташлаш, чиркин эски тузумни тиклашга уринаётган пайтда Туркистон коммунистлари республиканинг барча кучларини марказлаштириб, унинг бутун фаолиятини фронт манфаатларига бўйсундириши зарур эди. 1918 йилнинг ёзига келиб ўлканинг катор шаҳар ва қишлоқларида янги партия ташкилотлари вужудга келди. Уларнинг марказий органларини тузиш вазифасини Тошкент партия ташкилоти ўз зиммасига олди. Партия аъзоларининг сафи кенгайди.

Тошкент партия ташкилоти Туркистон Компартияси I съездини чақириш билан боғлиқ бўлган ташкилий масалаларни кўриб чиқиб, 1918 йил 5 июнда «Наша газета» орқали съезд кун тартибини эълон қилди. Съезд 17 июндан 25 июнгача давом этди. Съезднинг тарихий аҳамияти аввало шундаки, у ўлка Компартиясини ташкилий жиҳатдан тўла расмийлаштирди. Съездга 2 мингга яқин партия аъзоси бўлган 20 партия ташкилотидан 43 делегат қатнашди. Туркистон Компартиясининг I съезди партия ташкилотларининг асосий эътиборини фронтга ёрдам бериш, Советлардан меньшевик ва эсерларни ҳайдаб чиқариш ва уни монолитдек мустаҳкамлаш вазифаларни ҳал этишга қаратди. Съезд ёш Совет ҳокимияти душманларига зарба беришга ҳамиша шай бўлиб туриш учун партия кучларини жипслаштиришга ундади.

Съездда республика экономикасини ривожлантириш, меҳнаткашларнинг моддий аҳволини яхшилаш, корхоналарда қатъий меҳнат интизомини ўрнатиш масалалари ҳам муҳокама қилинди. Съезд партия аъзоларини барча кучларни меҳнат унумдорлигини оширишга қаратишга чақирди. Съезд қабул қилган резолюцияда, фабрика-завод, мастерской ва бошқаларда ўз бурчини ҳалол бажармаган ҳар қандай киши социалистик революция ишига путур етказади ва бинобарин партия «ишлаб чиқаришнинг барча тармоқларида бутун кучни техникани юксалтиришга ва қаттиқ меҳнат интизоми ўрнатишга даъват этади», деб таъкидланганлиги бежиз эмас. «Ишламаган тишламайди» деган ленинча принцип съезд ишида ўз ифодасини топди.

Туркистон Компартиясининг I съездида ленинча миллий сиёсатни амалга ошириш, миллий экономика ва маданиятни ривожлантириш масалаларига ҳам катта эътибор берилди. Съезд меҳнаткашлар оммасини совет қурилишига жалб қилиш, бунинг учун маҳаллий Советлар ҳузурида миллий ишлар бўйича комиссариатлар тузиш, маҳаллий партия ва совет кадрларини тарбиялаш, ўзбек, туркман, тожик тилларида сиёсий адабиётлар нашр этиш ҳақида директива берди. Съезднинг «Мусулмон пролетариати орасида партиявий иш ҳақида»ги резолюциясида ленинча миллий сиёсат ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Съезднинг партия раҳбарлигига оид резолюцияси ҳам катта аҳамиятга эга бўлди. Шуни ҳам айтиш керакки, съезд кескин синфий кураш шароитида ўтди. Буржуа ва майда буржуа партиялари съездгача рус халқи билан Ўрта Осиё халқлари ўртасидаги Октябрь туфайли вужудга келган мустаҳкам дўстликни бузишга қаратилган ғояларни ёйган эдилар. Шу сабабли съезд ўз резолюциясида меҳнаткашларни ҳушёр бўлишга, майда буржуа партияларининг ифво ва бўҳтонларига ишонмасликка чақирди. Ифвогарлар ва душман партиялар бундан кейин ишчилар синфи ва деҳқонларга қарши реакцион сиёсатни давом эттирсалар уларга қатъий чора кўрилади, деб огоҳлантирилди.

Туркистон коммунистларининг бу съезди кўпмиллатли совет Туркистони халқлари ҳаётида муҳим воқеа бўлди. Съезд қарори миллий экономика ва маданият равнакига хизмат қилди. Чунончи, 1918 йилнинг 21 июнидан бошлаб, ўзбек тилида «Иштирокиюн» («Коммунист») газетаси чиқа бошлади, сўнгра бирин-кетин область газеталари ҳам нашр этила бошлади. Матбуот органлари Туркистон халқларининг сиёсий ва маънавий ҳаётида жуда катта роль ўйнади.

Туркистон меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлигида ва Совет ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги туфайли ички ва ташқи душманлар устидан ғалаба қозониб, Октябрь социалистик революцияси самарасини сақлаб қолди ҳамда халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида социалистик тузум тантанаси учун курашни мислсиз қизитиб юборди. Ўрта Осиёда совет миллий республикалари вужудга келгач, Туркистон Компартияси негизида ана шу республикаларнинг компартиялари тузилди. Бу компартиялар Ўрта Осиё халқларини социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасини таъминлаш учун курашга сафарбар этди. Шонли Ленин партиясининг жанговар отрядлари бўлган Ўрта Осиё республикалари компартиялари, шу жумладан Ўзбекистон Коммунистик партияси меҳнаткашларни КПСС XXII съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун, мамлакатимизда коммунизм тантанасини таъминлаш учун курашга илҳомлантирмоқда ва сафарбар этмоқда.

А. АКРАМОВ.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми:

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Давлат план комиссиясини (Ўзбекистон ССР Госплани) республика органидан иттифоқ-республика органига ва

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Қурилиш ва архитектура ишлари давлат комитетини республика органидан иттифоқ-республика органига айлантирди.

Редактор З. И. ЕСЕНБОЕВ

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КУЧАСИ, 26-УЙ.

Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258. Редакция телефонлари: Секретариат — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 32036, Саноат, Қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34461. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 08276. Индекс 64543. Нашр № 140.